

Lavlandskonferansen 2018

Referat

Rune: Ønsket velkommen. Fortalte om hvordan fuglehund Norge er organisert. Viktigheten av våre lavlandsprøver i forbindelse med avprøving og videre avlsarbeid innen de enkelte raser. Viste til tidligere uklarheter i lover, etc og klarhet som har kommet gjennom god dialog med myndighetene. Han berømmet også alt arbeidet som blir gjort av lavlandsarrangørene og deres medhjelpere på dugnad.

NKK/Trine Hage: Takket også for den store dugnadsånden innen hunde-Norge og viste til de mange bruksprøver i Norge hvor jakthunder står for de fleste. Hvor viktig disse er for kartlegging av egenskaper for avlsarbeid innen rasene. Avl er internasjonalt og derfor viktig med felles arena for avprøving. All virksomhet i NKKs medlemsklubber må tåle dagens lys. All utsetting av fugl i forbindelse med prøver og trening i regi av FKF må skje i transparente, dokumenterbare og kontrollerte former. Videre berømmet hun FKF for den profesjonaliteten de viser, og sa at de viser en forbilledlig åpenhet rundt utfordringene som finnes rundt avvikling av jaktprøver på lavland gjennom utsetting av fugl.

Kalle Stolt: Diskuterte tiltak for å sikre god dyrevelferd for fuglen som settes ut. Understreket viktigheten av å ha kantsoner som ikke er sprøytet, det er vist at raphøns 3 dobler spredningen/arealbruken (150 m vs 550 m) om konatsonen er sprøytet pga behovet for animalsk føde. Dess lenger fuglen må forflytte seg for å skaffe føde dess mer utsatt er den for smårovilt og rovfugl. Variasjon i landskapet, lange kanter er bedre enn kvadrater. Ha gjerne rapsoljeplanter langs kantene eller viltgress. Bjørnebærbusker er populære. Granhekker er optimalt sammen med bjørnebær. Mat og ly. Fjerne/topphugge trær som skygger.

Nyplantinger bør høre hjemme i faunaen i området. Bør ha både ett og flerårige vekster. De flerårige kan man også så inn i. Ikke så for tidlig. Viktig at vekstene er på topp utover høsten. En god viltbiotop er også bra for insekter.

Fasankyllinger går oftest syddover så bør settes ut i nord på område.

Fasaner: Polygame. Settes ut ved 6 ukers alder, bedre enn 7 ukers alder for preging på plassen/akklimering. 10 uker gamle fasaner stikker av. Dess tidligere de settes ut dess bedre lærer de seg å overleve. Gjerdes inn for å ha et trygt sted. El-tråd nederst for å holde smårovilt unna. Ha med et par tamhøns er bra for pregning av fasankyllinger (nattkvist, anti-predator respons). anbefaler foring på marken og ikke i tønner – mindre stress for fuglen. Pellets første måneden, senere mest hvete og mais som er mer holdbart.

Raphøns: Monogame. Utsettingsbur, fosterforeldre, lage grupper på 12-20 stk ved 8 ukers alder i bur på 2 m², åpner en luke og slippe ut noen få. Utsettingsburene må ikke stå for nære hverandre, avhengig av biotopen. De blir da mer stedstro. Korrekt utsatte/forvillende raphøns flyr lavt, de som går høyt er nylig utsatt. Raphøner er steppfugler og trenger ikke høyt kratt. Ønsker åpen mark, men må ha skjul. Argument for manuell foring – i tidligere dager i landbruket var det rester igjen på marken etter høsting. Det effektive landbruket i dag resulterer i få rester.

Fasan finner mat, mens raphøns vil være der den er.

Utsetting/akklimatisering er lik uavhengig av størrelse på området. Hår fra mennesker, lys eller lyd, klær rundt utsettingsbur bidrar til å holde smårovilt unna. Tresking er ikke farlig for fuglen – den flyr unna.

Predatorer: Kattens rolle undervurdert står for rundt 80 pct. Deretter kråke og rev. Et revekull konsumerer rundt 1 tonn mat de første 6 månedene. Kråken bør beskattes i mars/april. Predatorjakt størst effekt på senvinter/våren.

Trening: Trene maks et par ganger per uke. For mye forstyrrelser vil presse fuglen ut av områdene.

Det skal være en naturlig mengde fugl. Tenk kvalitet fremfor kvantitet. Hunden skal ha kvaliteter som gjør at den finner fuglen.

Anstrengt jorbruk/økonomi. Tiltak gir bedre stamme. Feltfugl må ha verdi for å overleve. Grunneier må ha insitament.

Rapphøns er en god indikator art – flag ship species på en god naturlistand i kulturlandskapet.

Variasjon i kulturlandskapet vil resultere i økt trivsel for langt flere arter enn fasan og rapphøns.

(Viser til Olaf Viberg studie og prosjektet til Vidar Markstrøm under foredraget)

NJFF/Webjørn Svendsen: skjøtselstiltak for biomangfoldet

Fugler har et biotopkrav, og et behov som må dekkes. Gammelt landbruk var bra for rapphøns og fasaner. Har nå store arealer i landbruket, noe som ikke er til fordel for R/F – er nå for mye monokultur. Fuglene vil ha mangfold og mosaikk. Blir da få egnede hekke- og oppvekstområder. Det blir også reduserte kantsoner. Drenert og grøftet for rasjonell drift. Er kommet rør, og fjernet steingjerder. Finnes også sprøytemidler. Små teiger gror igjen med kratt og skog. Disse må stelles.

Grå rapphøne har status som utryddet i Norge. Har ikke lenger vill bestand av denne fugl i Norge.

Man bør kanskje endre tankegangen vedr å kun ha fokus på rapp og fasan. Må ha mer bredde og tilrettelegge for også andre fugler. Må tenke mer på økosystembasert landskapspleie med tanke på andre arter som vipe, svarthalespove, sanglerke osv... Vil bli bedre tatt i mot i forhold til vår aktivitet. Fuglehundfolket er en stor ressurs, med fokus på biotop og landskapspleie. Hvis man ikke pleier landskapet, vil utsatt fugl ikke ha mulighet til å overleve. Det at man får til viltfødte kyllinger, betyr at vi har lykket med det pleiet vi gjør.

Samarbeide med kompetansemiljø og lage planer for restaurering av viltbiotoper i jordbrukslandskapet. Aktiv bruk av media, vise at det nytter. Kartlegge endringer av utvalgte arter der tiltak gjøres og også informere at det kommer fra oss «fuglehundfolk». Offentlige og private midler er tilgjengelige for gode prosjekt.

Miljødirektoratet/Nils Kristian Grønvik:

Forvaltningmyndighet etter Viltloven og naturmangfoldloven med forskrifter. Hensyn til høsting, grunneier, artsmangfoldet, alt må hensyntas.

MD innser at lovverket og endring i forskrifter i 2016 ikke har vært enkle å få med seg. Søknader blir behandlet etter forskrift om fremmede organismer. Gjelder både søknad om innførsel og utsetting av fasan og rapphøne. Mattilsynet er den øverste myndighet for dyrevelferd og mulige tiltak for å bedre dyrevelferden. Innførsel av fasan og rapp krever tillatelse fra MD. Gjelder også egg.

Oppdrett av fasan og rapp kan drives uten særskilt tillatelse. Rapphøns sende melding til matilsynet v/oppdrett.

Unntatt fra forskrift om fremmede organismer JF forskriftenes §3, bokstav d) Utsetting av fasan og rapp kreves tillatelse fra MD. Forskrift om fremmede organismer §10 Det er ikke tillatt å holde vilt i innhegnet område hvor formålet er trening av jakthunder, Forskrift om hold av vilt i fangenskap og oppdrett av vilt i innhegnet område §1-4 Ved all aktivitet gjelder i tillegg dyrevelferdsloven bl a § 3 og dyrevelferd og §28 om utsetting av dyr i naturen VILT Viltloven §2, fasan og rapp regnes både som vilt og fremmede organismer. Begrenses til de som kan leve her. Rapp kan leve her. Det er ikke automatikk i at fremmede organismer skal fjernes. Tamrein er vilt.

Risikovurdering fra VKM på utsetting av rapphøns/fasan i løpet av året (mest sannsynlig).

Hovedtema i MD-vurderingene:

1. risiko for skade på biomangfoldet
2. risiko for uforsvarlig dyrevelferd
3. Villkår for å begrense risiko som nevnt i 1 og 2

MD anser ikke utsetting av rapp og fasan som skadelig for den biologiske velferden.

Villkår for å begrense risiko:

- Retningslinjer fra FKF
- Frist for utsetting
- Rapportering av aktivitet
- Muligheter for uttak om høsten
- Foring og etablering av skjul

Det forventes at evt tillatelser fra MD vil bli påklaget, og klagen vil bli behandlet før aktuelt tidspunkt for utsetting.

Fuglehundtrening er ikke unødig jaging, jmf NMFL § 15. Innhegnet område for fugl kontra innhegnet område for fugl - Def: Det blir en tolking, er det tak over? Eller vil fuglen kunne komme seg unna? Men rapphøne flyr lavt, og vil bli betraktet som inngjerdet. Man må ta en vurdering. Må være en reell fluktmulighet, ikke bare teoretisk.

FKF bør be MD om å gi en presisering av hva de mener med inngjerdet område for fugl, versus for hund. F.eks ut i fra dressurområder/treningssentre for fuglehunder.

Bladet Fuglehunden vil offentliggjøre hvem det er som har fått godkjente søknader av MD.

Mattilsynet/Maria Været Veggeland. Etolog. Mattilsynet forvalter Dyrevelferdsloven. Dyr må ikke utsettes for unødige påkjenninger.

Rapp og fasan går under dyrevelferdsloven. Utsetting for jakt er tillatt i dag, men ikke fritt frem. Utsetting av fugl for trening av fuglehunder er heller ikke forbudt, hvis det skjer i tråd med dyrevelferdsloven. Mattilsynet vurderer om dyrevelferdsloven overholdes basert på hva de ser på tilsyn. MT har ikke en mening om vår trening i dag, men de vil at vi skal vektlegge hva vi utsetter fuglen for i dag, og hvilken fremtid den har. Det vil avgjøre fremtidige søknader. Instruksen vår inneholder dette i dag. Det er MT som til syvende og sist avgjør om regelverket overholdes.

Grunneier/Knut Thore Dahle. Historisk materiale fra Jørn Henning Wølner. Rapp er en underart av fasan. Kom til Danmark med mennesker. Finske rapp beiter knopp lik rype på vinteren, og kan leve i et helt annet klima. Finnes i alle fire nordiske land. I Sverige er rapphøns innført for 450 år siden. Tatt fra Danmark. Rapp har spredt seg i store mengder fra Sverige til Østfold og Oslo i 1830. Det er det industrialiserte landbruket som først og fremst har gjort at rapp bestanden er nærmest borte. Fasaner ble satt ut i Norge første gang i 1870, i Oslofjordområdet.

Anbefaler at det ikke blir trent på fugl i desember, januar og februar, da trenger fuglen hvile. Danner par i mars, da er de blitt stasjonære. Da kan man trene på dem. Men gå aldri mer enn en gang på fugl paret.

Felleskjøpets viltblanding, må ikke så for tett, benytt hjørner og kanter. Raps gir godt skjul. Handler om biotop, ikke antall fugler.

Slipper ut halvparten eller 80% ut i fra akklimatiseringsburene og forer der en uke etter for å gjøre dem stedbundne. Kan ta vekk buret og sette ut ny flokk et annet sted. Har bur som klubbene kan kjøpe.

Fasaner holder seg ved foringsplasser over vinteren - legger også egg i nærheten. Fasaner reproduseres med 2-8 kyllinger.

Setter ut bur med rapphøns. 1x2 meter, 1 meter høyt. Etter et par dager slipper han ut ca 8 av 10 fugl, har to igjen i buret hvor han forer. Etter 14 dager fjernes buret.

Det bør søkles å etablere et forsøksfelt for rapphøns i Norge, gjennom North Sea region EU prosjektet om rapphøns.

Rune: Avslutter / takker

06.05.2018